

Asia: VN/21220/2025

Lausuntopyyntö HE:stä Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 7 ja 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pori 14.10.2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi (MMM/21220/2025) eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 7 ja 10 §:n, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 6 ja 8 §:n ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Pidämme tärkeänä, että maatalousyrittäjillä säilyy perustuslaillinen oikeus harjoittaa elinkeinoa vapaasti ja monimuotoisesti eri yritysmuotojen kautta. Esitetystä toimeenpanolain muutoksessa, joka koskee ELY-keskusten ja kuntien toimivallan täsmentämistä tukihakemusten yhdistämistilanteissa, tulee huolehtia siitä, ettei sääntelyä tulkita tai sovelleta tavalla, joka rajoittaisi yritysrakenteiden kehittämistä tai maatalousyrittäjän mahdollisuuksia valita toiminnalleen tarkoituksenmukaisimmat yhtiö- tai yhteistyömuodot.

Esitetty muutos on lakiteknisesti luonteeltaan selkeyttävä, eikä se itsessään muuta tuen myöntämisen edellytyksiä. Näin ollen katsomme, ettei muutosta ole tarpeen toteuttaa, koska voimassa oleva sääntely jo mahdollistaa viranomaisen päätöksenteon tukihakemusten yhdistämistilanteissa. Nykyinen sääntelykehys on toimiva, eikä sen täsmentäminen lainsäädäntötasolla tuo lisäarvoa suhteessa viranomaiskäytäntöihin.

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Lainsäädäntö, joka voi vaikuttaa maatalouden harjoittamisen muotoihin tai rajoittaa yrittäjän mahdollisuutta kehittää toimintaansa, on arvioitava tästä näkökulmasta.

Tukihakemusten yhdistämistä koskevassa säännöksessä on vältettävä tulkintaa, joka automaattisesti liittäisi useamman yritysmuodon yhdeksi tuenhakijaksi vain tukiteknisistä syistä. Tämä voisi johtaa tilanteisiin, joissa yrittäjän yritysrakenteen valintaa rajoitettaisiin tai eri toimijoita kohdeltaisiin epätasapuolisesti. Sääntely ei saa asettaa maatalousyrittäjää epäedulliseen asemaan suhteessa muihin elinkeinonharjoittajiin eikä estää yritystoiminnan kasvua, sukupolvenvaihdoksia tai yhteistyömuotojen, kuten osuuskunta- tai osakeyhtiöratkaisujen, kehittämistä.

Korostamme, että elinkeinovapauden ja yhdenvertaisuuden periaatteet edellyttävät, ettei viranomaispäätöksiä tukihakemusten yhdistämisestä tule tehdä automaattisesti tai pelkästään tukipoliittisin perustein, vaan ainoastaan silloin, kun toiminnallinen yhteys on tosiasiallisesti olemassa ja se voidaan osoittaa.

Pidämme tärkeänä, että maatalousyrittäjille lisätään tietoa tukijärjestelmiin liittyvistä yritysmuotojen rajoituksista. Usein erilaisten yritys- ja yhteistoimintamallien, kuten yhtiöittämisen, vuokrausjärjestelyjen tai yhteisomistuksen, vaikutukset tukikelpoisuuteen ja hakemusten yhdistämiseen ovat epäselviä. Viranomaisohjeistusta ja neuvontaa tulee kehittää siten, että yrittäjä voi ennakoida valintojensa vaikutukset tukioikeuksiin ilman, että toiminnan kehittämistä joudutaan rajoittamaan tai viivästyttämään. Nyt lausunnolla oleva esitys ei sisällä mitään sellaista, jonka voitaisiin osoittaa olevan käytäntöjä todellisuudessa selkeyttävät.

Kantamme on, että esitettyä muutosta toimeenpanolakiin ei ole tarpeen toteuttaa. Nykyinen sääntely mahdollistaa hallinnollisen selkeyden ilman, että perustuslaillista elinkeinovapautta tai toiminnan kehittämisen edellytyksiä vaarannetaan. Samalla kuitenkin korostamme tarvetta lisätä maatalousyrittäjien tietoisuutta tukijärjestelmän yritysmuotorajoituksista, jotta viranomaisten tulkinnat ja yrittäjien ratkaisut pysyvät oikeassa suhteessa eikä toiminnan kehittämiselle synny perusteettomia esteitä.

Terhi Löfstedt

toiminnanjohtaja

MTK-Satakunta

Virve Hindström

asiantuntija

MTK-Satakunta

Löfstedt Terhi
MTK-Satakunta